పెంపుడు తల్లి

వాటిని సుడిగుండాలనండి, ఊబి అనండి, జీవితంలో కొన్ని కొన్ని స్థానాలున్నై. మనిషి అక్కడ కాలు పెట్టకుండా వాటిని తప్పించుకు తిరుగుతున్నంతసేపే అదృష్టవంతుడు. తన పొరపాటువల్ల కానీ మరొకరి పొరపాటువల్ల కానీ అక్కడ అడుగు పెట్టాడో, సత్యనారాయణకు పట్టిన గతే పడుతుంది. అనాదిగా వస్తున్న నియమాలు మొదలైనవన్నీ జీవితాన్ని హైరోడ్డు మీదికి పట్టించే ఉద్దేశంతో ఏర్పరచబడ్డవే. వస్తుతహా వివేకం కలవాడు ఆ నియమాలకు దాసోహం అనక పోయినా అంత ఇబ్బంది లేదు కాని, లోకజ్ఞానం లేక పుట్టుకలోనే దృష్టిమాంద్యం కలవాడు వాటిని గౌరవిస్తేనే బతికిపోతాడు.

మా కామయ్య తాత ఆదెమ్మ డబ్బు చూసి తన కడసారి పిల్లవాణ్ణి ఆమెకు పెంపుకిచ్చాడు. ఆదెమ్మ మంచి చెడ్డలతో నాకు ప్రసక్తి లేదు, ఆ విషయం ఎటు కావాలంటే అటు వాదించగలను. కాని మా సత్తాయి నావిడకు దత్తు చెయ్యటం ఒక విధంగా పొరపాటు కాదు– లక్షవిధాల.

మొదటి సంగతి ఆవిడ అంతఃకరణ బంగారమే కానివ్వండి, ఆవిడ ప్రవర్తన పదిమందీ ఆమోదించినటువంటిది కాదు. మా తాత చూడబోతే ఆయన కున్నంత లోకభీతి ఎవరికీ ఉండబోదు. ఆదెమ్మ ఒకరితో ప్రమేయం లేకుండా ముక్కుసూటిగా చూసుకొని పొయ్యే మనిషి. ఆవిడ మీద మొగుడికి ఇంతిం తనరాని మమకారం ఉండేది. కారణమేమిటో పరమాత్మకు తెలియాలి. మొగుడు పెళ్ళాల మధ్య ఆ గర్భాదానం నాడేం జరిగిందో మరి, ఆయన బతికున్న అయిదారేళ్ల కూడా ఆవిడ మొగుణ్ణి అంత దూరానా ఉంచింది. ఆయన పొడ గిట్టేది కాదావిడకు. మరి ఆ ముండాకొడుకు ఏం నోము నోచుకున్నాడో, చచ్చే వరకూ ఆయన కావిడ మీద ప్రేమ పోనేలేదు. పెళ్ళాం తన్ను దూరంగా ఉంచుతున్నందుకు ఎప్పుడూ ఖేదించేవాడు. అప్పుడప్పుడూ కోప్పడేవాడు, చుట్టు పక్కల ఇళ్ళ వాళ్ళందరికీ తెలిసేటట్టు నాటకం ఆడేవాడు, విరక్తి చెందేవాడు, మళ్ళీ కాళ్ళ మీద పడి బతిమాలేవాడు. ఈ ప్రకారంగా గానుగ చుట్టూ తిరిగి వచ్చేవాడే కాని మరేమీ జరిగేది కాదు. ఏనాటి పగో, మొగుడి స్వర్గం తన అరిచేతులో పెట్టి ముడుచుకుని, ఆయన పడే తాపం కళ్ళారా చూస్తూ కూడా ఆదెమ్మ తన చిటికెన వేలన్నా సళ్ల విడవలేదు. ఆయన కష్టాలు గట్టెక్కి ఆయన గతించాడు. ఆస్తి యావత్తూ పెళ్ళాం పేర పెట్టేసి ఆవిడ యిష్టాను సారం చేసుకునే హక్కిచ్చాడు. పెళ్ళాం పేర ఒక ఉత్తరం కూడా వ్రాశాడని ప్రతీతి. తనకూ భార్యకూ ఎటువంటి సంబంధమూ లేకుండా పోవటానికి తనదే తప్పనీ, (ఆ తప్పెటువంటిదో!) తను ఎంత త్వరగా చచ్చిపోతే పెళ్ళానికంత న్యాయం చేసిన వాడవు తాడనీ, ఆదెమ్మ తిరిగి వివాహం చేసుకుని సుఖపడ గలందులకు ఆస్తి యావత్తూ ఆవిడ పరం చేస్తున్నాడని. ఈ పుకారు ఎంతవరకు నిజమో నేను చెప్పలేను, ఉత్తదే ననుకొనే వాళ్ళ ననేక మందిని నేను స్వయంగా ఎరుగుదును. మొగుడు పోయిన మీదట ఆదెమ్మ జుట్టు తీయించలేదు. రొండో పూట భోజనం మానలేదు. తిరిగి పెళ్ళాడలేదు. అందరూ ఊహించినట్టుగా బజారునా పళ్ళేదు. మా సత్తాయిని మాత్రం పెంచుకుంది.

కామయ్య తాత ఇదంతా విని కూడా పిల్లవాణ్ణి పెంపకం ఇచ్చాడు. అంతే కాదు ఆదెమ్మ సత్తాయి కన్న అయిదేళ్ల మాత్రమే పెద్దది, (వీడికి పదహారు, ఆవిడకు ఇరవై వయినా) ఆవిడ అసాధారణమైన సౌందర్యం కలది. (అందుకేమీ సందేహం లేదు. అందచందాలు తెలీని నన్నట్లా ఉంచి, కేవలం ఈ విషయంలోనే ప్రవేశం కలవాళ్లు చాలా మంది ఈ మాట ఆమోదించారు.)

మూడో సంగతి, సత్తాయి వివేకహీనుడు. చెయ్యగూడని పనుల్లు

చెయ్యటంలోనూ, మాటిమాటికీ పప్పులో కాలు వెయ్యటంలోనూ గొప్ప చెయ్యి, క్లిష్ట పరిస్థితులు వచ్చినయ్యంటే రావూ? మా సత్తాయి ఎంత "చత్వారం" కల వాడంటే, తనకంటె నాలుగైదేళ్ల పెద్దదాన్ని "అమ్మా!" అని సంబోధించటం వాడికేమీ పట్టివ్వలేదు సరీ కాదా, ఆవిడ దగ్గరుండే పలక్కపోతే చెవికోసిన పిట్టల్లే ఇంకొంచెం బిగ్గరిగా ఇంకా నాలుగుసార్లు పిలిచేవాడు. అప్పుడావిడ తనవంక అదో రకంగా చూసేదిట, వాడే చెబుతాడు!

దత్తత అయిన వెంటనే ఉపనయనమూ పెళ్ళికూడా చేసేసింది ఆదెమ్మ సత్తాయికి. వాడి పెళ్ళాం కూడా చిలకంటి పిల్ల.

"నీకు 'అమ్మా' అని పిలవటం ఎట్లా అలవాటయిందీ మీ అమ్మ నీ నెలల్లో పోతే? మీ వాళ్ళల్లో ఎవరినన్నా అట్లా పిలిచే వాడివా? పిలవకపోతే నీ కిప్పుడు కొత్తగా లేదూ?" అని ఆవిడ అడిగేది.

వాడు గర్వంగా "నాకేం కొత్త లేదు!" అనేవాడు.

"నన్ను అమ్మా అని పిలవద్దు" అని ఆవిడ శాసించలేదు. మరేమని పిలవమనాలి? అందుకేనేమో.

పెళ్ళయిన కొద్ది రోజులకే సత్తాయి కాలేజి చదువుకు పోయినాడు. రెండేళ్ల గడిచింది. తరవాత చదువు గుంటూరులో లేక రాజమండ్రి వెళ్ళవలిసి వచ్చింది. వెళ్ళాడు. అక్కడి తిండి పడలేదు. రోగం వచ్చింది. మంచాన పడ్డాడు. ఆదెమ్మ ఈ మాట వింటూనే డబ్బు తీసుకుని రాజమండ్రి వెళ్ళింది. అక్కడే కాపరం పెట్టింది. ఇంటి తిండీ. వారం వారం తలంటీ, ఆడదాని పెట్టుపోతలూ— వాడికి హాయిగానే ఉంది కాని, వాడు మంచంలో ఉండగా ఉపచారం చేసిన నాటినించీ ఆదెమ్మ వాని దగ్గిర స్వేచ్ఛ తీసుకోవటం మొదలు పెట్టింది. తరుచుగా వాడు పడుకున్న మంచం మీద కూర్చోటం, మొహం తుడవటం, తనే తలకు నూనె రాచి పాపట తియ్యటం మొదలైనవి చెయ్యటం మొదలు పెట్టింది.

వాడి నిద్ర మత్తు బుద్ధి కెక్కడో కాస్త వేడి తగిలింది. కాని కథలో సోమరి పోతల్లే పక్కను పొర్లి మళ్ళీ నిద్రపోయింది.

ఒకనాడు సాయంకాలం వాడింటికి వచ్చి తల్లిని చూసి ఆశ్చర్యపోయి నాడు. ఆదెమ్మ చక్కగా జడ వేసుకొని కొండి చుట్ట చుట్టుకుంది. ఏమిటిది అని అడగటానికి వాడికి నోరు రాలేదు. వేసుకుంటే వేసుకుంది లెమ్మను కున్నాడు.

భోజనానంతరం వాడు పడుకుని చదువుకుంటుంటే వచ్చి నవ్వుతూ "సత్యం, నేను జడేసుకుంటే బాగుందా?" అంది.

వాడు దీర్ఘంగా యోజించి "బాగానే ఉంద"న్నాడు.

"మంచి చీర కట్టుకుంటే ఇంకా బాగుంటుంది ఉండు!" అని లోపలికి పరిగెత్తింది.

కొంచెం సేపటికి వంట ఇంట్లో నించి "అక్కడనే ఉన్నావు కాదూ? చీర కట్టుకుంటున్నా!" అన్నదావిడ.

వాడు మళ్ళీ కొంచెం సేపాలోచించి "ఆ!" అన్నాడు.

ఆదెమ్మ త్వరలోనే మల్లె పువ్వల్లే తయారై వచ్చింది.

భోజనానంతరం వాడు పడుకుని చదువుకుంటుంటే బీరపువ్వని అనే వాణ్ణే, మనిషి అంత దూరాన ఉండగానే కమ్మని వాసన రావటం కూడా మొదలు పెట్టింది మా వాడికి. ఆదెమ్మ నేరుగా తన దగ్గిరికి వచ్చి మంచంమీద కూర్చున్న తరవాత ఆవిడ మొహాన బొట్టు కూడా గమనించాడు వాడు.

కాలానికేదో విపరీతం పుట్టిం దనుకున్నాడు. సత్తాయి. కాని వాడి కప్పటికైనా ఆవిడ అభిప్రాయం తెలీలేదు.

ఆదెమ్మ వాడి మొహం మీద వెంట్రుకలు పైకి తోస్తూ "తాంబూలం వేసుకుందామా?" అంది ఆ ప్రశ్న వాడికి వినపడక, గుడ్లుపెట్టుకు చూడటం పెట్టాడు.

ఆదెమ్మ మృదువుగా "ఎందుకట్లా చూస్తావు" అంది. ఆ మాట వాడి చెవికెక్కలేదు. మెల్లిగా మోచేయి వాడి పొట్టమీద పెట్టి ముంజేతిని వాడి మీద పెట్టేసింది. తరవాత మెల్లిగా వాడి మీదికి వాలి తన మొహం వాడి మొహంమీద పెట్టి "ఏం సత్యం, జవాబు చెప్పవూ?" అంది ప్రశ్న కాకుండా.

వాడు పలికే స్థితిలో లేడు. ఏ మాట కా మాటే, ఆమె తన ప్రాణం తీసినా వారించే స్థితిలో లేడు.

ఇది సామాన్యపు, ఉభయ పార్టీల ప్రయత్నం మీద జరిగే రంకుతనం కాదు. కొంచెం మొరటుగా ఉంటుంది. కాని ఆదెమ్మ మా వాణ్ని చెరిచిందని చెప్పవచ్చును. ఆవిడి కా పరిస్థితిలో ఉన్నదే స్వేచ్ఛ. ఇటువంటి విషయాలను గురించి వాడికేమీ తెలీక పోవటంలో ఆవిడ స్వేచ్ఛ ఇంతకు పదింతలయింది. వాడికి వేడెక్కి ఒళ్లు పరవశమయే దాకా ముద్దు పెట్టుకుంది. వాణ్ణి తన చేతుల్లోకి తీసుకుని తనకేసి అదుముకుంది. ఎన్ని విధాల రెచ్చ గొట్టాలో అన్ని విధాలా రెచ్చ గొట్టింది. రాళ్ళంటివి అరుగుతై. సత్తాయి వంటిస్తబ్ధు సయితం స్వతంత్రించగల స్థితిలోకి వచ్చాడు.

కోరికా, ఉద్రేకమూ, తృప్తి ఆదెమ్మ వంతు. మా వాడికి ఉద్రేకం తప్ప మిగిలినవి లేవు. ఆ కాస్త ఉద్రేకమూ చల్లారగానే వాడికి భూమ్యాకాశాల మధ్య

ఉన్నట్టుండి ఓబయ్య మాదిరిగా మొహాన్ని చేతులతో కప్పుకుని ఏడవటం మొదలు పెట్టాడు. వాటి లోపల ఏదో తెగింది. ఇంగ్లీషు వాళ్ళన్నట్టు కనీసం తెగినట్టు భావించాడు. ఆదెమ్మ వంక చూడటం కాని మాట్లాడటం కాని అసంభవమైంది.

ఆదెమ్మ పక్కమీదినించి లేచి మంచం పక్క ఏడుస్తున్న సత్తాయిని చూస్తూ నుంచుంది కొంతసేపు, "నీ కేమైంది సత్యం? ఎందుకు—" ఏడుస్తున్నా వన్నమాట అనటం ఉచితంగా ఉండదని మానేసి ఉంటుంది.

"పొరపాటయింది! ఇహ ఎప్పుడూ నీ జోలికి రాను!" సత్యంగాడు జవాబు చెప్పలేదు! ఆవిడ వెళ్ళి తన మంచం మీద పడుకుంది.

తాత్కాలికంగా నైనా సత్తాయికి చేసిన పనికి పశ్చాత్తాపం పరిపూర్ణంగా వచ్చింది. తత్సంబంధమైన పవిత్ర భావంతో జరిగిందంతా నాతో పూసగుచ్చినట్లు చెప్పాడు

ఈ సంఘటన మీద నేను వ్యాఖ్యానం చెయ్యలేని దుస్థితిలో ఉన్నాను. ఆదెమ్మ చేసిన పని సరయినదని వాదించటం నాకు చాతకాదు. ఆదెమ్మను విడిచేసిన దాన్నిగా ఊహించుకో లేకుండా వున్నాను. ఈ రెండు విషయలూ ఇట్లా ఉండగా నాకు ఆడదాని మనస్తత్వం ఏమీ తెలీదని కూడా ఒప్పుకో వలిసి ఉంది.

కాళ్ళూ వేళ్ళూ వచ్చ మొగుణ్ణి దగ్గిరికి రానివ్వని మనిషి ప్రపంచజ్ఞానం లేని సత్యంగాణ్ణి ఎట్టా వరించిందో — అందుట్లో మా స్తబ్దును! — నా కర్థం కాదు. నిజంగా ఆమె వాడి యెడల భార్య మాదిరిగా తన్ను తాను భావించుకుంటే అట్లా ప్రవర్తించటం తన దృష్టి తప్ప మరో గోలలేని ఆడదానికి, ఆశ్చర్యం కాదు. వాడి వైపున అప్పటికి ప్రేమ అన్నది ఎంత మాత్రమూ లేదని ఖచ్చితంగా చెప్పగలను.

మొత్తం మీద ఆదెమ్మ తన మాట దక్కించుకుంది. ఆ తరువాత ఆమె వాడి జోలికి పోలేదు. ఇందులో కూడా నాకు కొంత సుగుణం కనిపిస్తుంది. ఎందుచేతంటే, వాడికి కలిగిన పశ్చాత్తాపం స్మశాన వైరాగ్యం శ్రేణికి చెందినది. మర్నాడావేళకు మళ్ళీ ఆవిడచేత వంచించబడటానికి వాడు సిద్ధంగానే ఉండి ఉండాలి. వాడికి కొత్త పరిస్థితులు కాస్త అలవాటు కావటమే ఉన్న అడ్డమల్లా అటువంటప్పుడు ఆమె వాణ్ణి దాని కలవాటు చెయ్యాలని ప్రయత్నం చెయ్యలేదంటే, ఆమెకు వాడిమీద కొంత అపేక్ష ఉందనీ, వాడు మళ్ళీ రోదనం ప్రారంభిస్తే భరించలేక తను ఎడంగా పోయిందనీ నాకు నమ్మటానికి సులభంగా ఉంది. ఆవిడ ఎడంగా పోవటమే కాదు, దూరాన్నించి వాణ్ణి ఆకర్షించాలని కూడా.

ఆవిడ వాడి కష్టసుఖాలు ప్రతి స్వల్పవిషయంలోనూ కనిపెడుతూ వాడి మనస్సు నొచ్చుకోకుండా ప్రవర్తించింది కూడాను. ఏ చిత్రాంగి మోస్తరుగానో ఆవిడ ప్రేమ వికారంగా మారినట్టయితే మావాడిపని ఏంకావాల్లో అదయేది!

ఇది జరిగిన ఆరునెల్లకు మావాడి భార్యా రత్నం కాపరానికి వచ్చింది. ఆ పిల్లను (పేరు రత్తమ్మ, కొంచెం నాజూకుగా రత్నం!) నేను పెళ్ళప్పుడు చూశాను. కాపరానికి వచ్చిన కొత్తలోనూ చూశాను. మొహం వెనకటి మొహమే గాని, చూడముచ్చటగా లేదు. పెళ్ళినాటికి హృదయంలోలేని – అంకుర మాత్రంగా ఉంటే ఉందేమో! – విషవృక్షం ఒకటి తన ఛాయను మొహంమీదికి పంపింది. ఆ పిల్లను చూస్తూనే ఎవర్నీ సుఖపెట్టగలపిల్ల కాదనుకున్నాను. మావాడు స్వయంగానే కనుక్కున్నాడు!

మా నిద్దరమత్తు మొహాన్ని ఆదెమ్మ కదిలించలేకపోయింది. కాని రత్నం ఒక్క కొరడా దెబ్బతో వాడిలో చైతన్యం కలిగించింది. ఆ పిల్లతో పరిచయమైన రెండు మూడు రోజుల్లోనే వాడికి ఆమెను చూస్తే ఒక విధమైన భయమూ, పిల్ల ఎదురుగా వళ్ళు దగ్గిర పెట్టుకుని ప్రవర్తించటమూ అబ్బినై. రత్నం కల్లో కూడా వాడు ఊహించని ప్రశ్నలు వేసేది వాణ్ణి. పెద్దమనిషైనవాడు ఒకరి కొకరు బయట పెట్టుకోవటానికి వెరచే భావాలు ఆ పిల్ల బయటికి అనేసేది. మావాడు నాకు ప్రత్యేకించి ఉదాహరణ లివ్వలేదు కాని ఊహించుకోగలను!

వాడు రెండునెల్లు కాబోలు ఓర్పుగా పెళ్ళాంతో కాపరం చేశాడు – కనీసం ప్రయత్నించాడు. లాభం లేకపోయింది చివరకు పెళ్ళాం వంటిమీద చెయ్యి వెయ్యటం కూడా అవాచ్యమైన రంకు తనమల్లే భావించేట్టు చేసింది రత్నం వాణ్ణి. ఆ పిల్లకు ప్రతి దానికీ నిరసనే. "నా కసహ్యం!" అనే ముక్క ఎప్పుడూ నాలికమీద తాండవమాడేది. వెండి కంచాల్లో అన్నం తినటం అసహ్యం. మొగుడన్నం తిన్నచోటికి గజం లోపల తన విస్తరి వేసుకోటం అసహ్యం. ఆదెమ్మను చూస్తే రోత. మొగుణ్ణి చూసినా అంతే ననుకోవచ్చును – అతని బట్టలు, అలవాట్లు, అభిప్రాయాలు మొదలైనవన్నీ రోతే. కనక అటువంటి మనిషిని వాడెన్నడూ చూడలేదు. వాడెరిగినంతవరకు ఆ పిల్ల అసహ్యించుకోని ఒక మనిషిగాని, విషయంగాని, వస్తువుగాని లేదు. ఇంత విశాల ప్రపంచంలో ఆమె గౌరవానికి పాత్రమైనదీ ఆమెకు సంతోషంగాని, నవ్వుగాని పుట్టించేదీ లేనేలేదు.

చీదపురుగల్లే రత్నం మొగుణ్ణి మైలపరిచింది. వాడికీ ప్రతిదాన్నీ చూస్తే అసహ్యం పుట్టింది. వెనుకటి నమ్మకాలమీదా, పూర్వపు తనమీదా వాడికి పూర్తిగా

ద్వేషం పుట్టింది. మనల్ని ఒక స్తంభానికి కట్టేసి ప్రపంచంలో చూడదగిన వాటి నన్నిటినీ చూపి ఆనందించమంటే ఎంత ఆనందించగలమో, వాడి మెదకు రత్నమ్మనుకట్టి జీవితంలో ఉన్న శోభ చూడమంటే అంత చూడగల వాడి దృష్టికి అడ్డంగా నుంచున్న రత్తమ్మే జీవిత స్వరూపమనుకుని జీవితాన్ని వాడు మనసారా ద్వేషించాడు. ఈ తుఫాను మధ్య అదెమ్మ నిశ్చలంగా కనపడ్డది. ఏడుస్తూ ఆమెను వదిలిపెట్టి వచ్చినవాడు మళ్ళీ కళ్ళనీళ్ళతో ఆమె దగ్గరికి వెళ్ళాడు. ఆమె చెయ్యి తన నుదురుమీద పడగానే సంధించిన వాడిమొహాన ఉడుకుటం పట్టీ వేసినట్టయింది. వాడి తల ఆవిడ రొమ్ముమీద పెట్టుకుంటే వాడి ఆత్మకు చల్లగా ఉంది

"నీకు డబ్బు సహాయంచేసి, నా శరీరం అర్పించి, నేను సంపూర్ణంగా నీదాన్నయి, నిన్ను కష్టపెట్టాను, సత్యం. నీ పెళ్ళాం ఇవ్వటానికి ఏమీ లేక, ఉన్న దేదో దాచుకొని బాధిస్తున్నదా? ఎంత దురదృష్టవంతుడివి?" అంది అదెమ్మ.

మావాడు అదెమ్మ చెయ్యి తీసుకుని ముద్దుపెట్టుకున్నాడు. ఆ క్షణంలో వాడావిణ్ణి తల్లి మాదిరిగా చూశాడో పెళ్ళాం మాదిరిగా చూశాడో వాడికే తెలేదు. తల్లినెవరైనా ముద్దుపెట్టుకుంటారా? పెళ్ళాన్ని అట్లా ఉద్రేకం లేకుండా ముద్దు పెట్టుకోగలరా?"

ఆ స్థితిలో ఇద్దర్నీ చూసింది రత్తమ్మ. రత్తమ్మను అదెమ్మ కూడా చూసింది కాని కంగారు పడలేదు.

రత్తమ్మే లోకానికి తెలియజేసింది తల్లి కొడుకులకు యిలాకా ఉందని!....

విసుగూ విరామం లేకుండా అన్ని నరకాలకు అరత సంపాదించుకున్న వాళ్ళ సయితం ఆ ఇద్దర్నీ వేలుపెట్టి చూపిస్తున్నా, అనేక వేలమంది తమను గురించి ఆడిపోసుకుంటున్నా మావాడికి కష్టంకన్న, రత్తమ్మ వదిలిపోయిందన్న సంతోషం జాస్తిగా ఉందన్నాడు.

అదెమ్మా మావాడూ విడిగా ఉంటున్నారు. వాళ్ళిద్దరూ స్వేచ్ఛగా భార్యాభర్తలల్లే కాపరం చేస్తున్నారని నే నెరుగుదును. మా స్తబ్బు – వాడిప్పుడంత స్తబ్బుగా కూడా కనపడడు, చిత్రం. అందగా తగిన ఆడది ఉన్న తరవాత మగవాడికంత బలం కాబోలు! – నాతో అంతా చెప్పుతూనే ఉంటాడుగా! కాని ఎందుకో నాకా ఇద్దరూ కనపడ్డప్పుడల్లా తల్లికొడుకులల్లే ఉంటారు. కారణం చెప్పలేను. దూరం నించి "ఆఁ! వాణ్ణి మరిగి తల్లిముండ కోడల్ని వెళ్ళగొట్టిందిలే!" అంటే "కాదు, ముఖాముఖి ఇద్దర్నీ చూసి తల్లికొడుకులు కారని ఎవరైనా – పరిశుద్ధమైన అంతఃకరణ కలవాళ్ళు – అనుకోగలరా? నే ననుకుంటాను గదా, వాళ్ళిద్దరికీ రెండు రకాల సంబంధం ఉన్నా, ఒకటే లోకానికి కనపడుతున్నది, రెండోది అదృశ్యం, అది మూడోకంటివాడికి తెలిసేది కాదేమో!"

నే నప్పుడప్పుడూ వాళ్ళింటో మేస్తుంటాను. ఈ ముక్క మాత్రం బయటికి రానివ్వకండి! – పుట్టగతులుండవు–

(ప్రథమ ముద్రణ : జూన్ 1935, వినోదిని)